

Noskaidrojot uzturlīdzekļiem piemērojamās tiesību aktus, to saņēmēja pastāvīgā dzīvesvieta ir vieta, kur atrodas viņa parastais dzīves centrs, vēl jo vairāk tad, ja tas ir mazgadīgs bērns

Šī saņēmēja aizturēšanas dalībvalsts teritorijā nelikumība principā nav šķērslis viņa pastāvīgās dzīvesvietas pārcelšanai uz šīs valsts teritoriju

A. P. un W. J. ir Polijas valstspiederīgie, kuri vismaz kopš 2012. gada dzīvoja Apvienotajā Karalistē. Attiecīgi 2015. gada jūnijā un 2017. gada maijā Apvienotajā Karalistē viņiem piedzima L. J. un J. J. Šiem abiem bērniem ir Polijas un Apvienotās Karalistes pilsonība. 2017. gadā A. P. devās uz Poliju, ņemot līdzi bērnus. A. P. informēja W. J. par savu nodomu palikt uz pastāvīgu dzīvi Polijā kopā ar bērniem, bet tam W. J. nepiekrita.

2018. gada 7. novembrī **bērni**, kurus pārstāv A. P., **iesniedza Polijas tiesā pieteikumu par ikmēneša uzturlīdzekļu izmaksu attiecībā uz W. J.** Šī tiesa, kuras piekritību W. J. nav apstrīdējis, piemērojot Polijas tiesību aktus, piesprieda viņam izmaksāt katram bērnam ikmēneša uzturlīdzekļus. W. J. šo spriedumu pārsūdzēja Poznaņas apgabaltiesā (Polija). Tikmēr Poznaņas apgabaltiesa ar 2019. gada 24. maija rīkojumu, konstatējot, ka bērni Polijā ir aizturēti nelikumīgi un viņu pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms šīs aizturēšanas bijusi Apvienotajā Karalistē, lika A. P. atdot bērnus W. J. ne vēlāk kā līdz 2019. gada 26. jūnijam. Taču A. P. bērnus W. J. noteiktajā termiņā nenodeva.

Pēc šī rīkojuma izdošanas Poznaņas apgabaltiesai, izskatot W. J. apelācijas sūdzību par viņa pienākumu izmaksāt ikmēneša uzturlīdzekļus bērniem, ir šaubas par **attiecīgajam uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumam piemērojamo tiesību aktu noteikšanu**. Atbilstoši Hāgas protokolam ¹ uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu reglamentē kreditora **pastāvīgās dzīvesvietas** valsts tiesību akti.

Tāpēc Poznaņas apgabaltiesa jautā Tiesai, vai bērns, uzturlīdzekļu kreditors, prasībai par uzturlīdzekļu piedziņu piemērojamo tiesību aktu noteikšanas nolūkā var iegūt jaunu pastāvīgu dzīvesvietu valstī, kurā viņš ir nelikumīgi aizturēts, ja tiesa ir uzdevusi viņu nodot atpakaļ uz valsti, kur bijusi viņa pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizturēšanas.

Kamēr notika tiesvedība Tiesā, Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta (Polija) 2019. gada 24. maija rīkojumu daļēji atcēla.

Šodienas spriedumā Tiesa konstatē, ka, **nosakot tiesību aktus, kas piemērojami tāda nepilngadīga bērna**, kuru viens no viņa vecākiem ir aizvedis uz kādas dalībvalsts teritoriju, **prasībai par uzturlīdzekļu piedziņu, apstāklis, ka šīs dalībvalsts tiesa atsevišķā tiesvedībā ir uzdevusi šo bērnu nodot atpakaļ uz valsti, kur viņš pirms aizvešanas pastāvīgi dzīvojis kopā ar saviem vecākiem, nav pietiekams, lai liegtu bērnam iegūt pastāvīgu dzīvesvietu šīs dalībvalsts teritorijā.**

¹ Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokola par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem, kas Eiropas Kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes Lēmumu 2009/941/EK (2009. gada 30. novembris) (OV 2009, L 331, 17. lpp.), 3. pants.

Tiesa interpretē uzturlīdzekļu kreditora “**pastāvīgas dzīvesvietas**” jēdzienu un pārbauda, **vai šī kreditora nelikumīga aizturēšana dalībvalsts teritorijā nav šķērslis** viņa pastāvīgās dzīvesvietas pārcelšanai uz šīs valsts teritoriju.

Hāgas protokolā uzturlīdzekļu kreditora “**pastāvīgas dzīvesvietas**” jēdziens nav definēts. Šajā ziņā Tiesa konstatē – īpašības vārda “pastāvīgs” izmantošana ļauj secināt, ka dzīvesvietai jābūt pietiekami stabilai, izslēdzot īslaicīgu vai gadījuma rakstura klātbūtni. Turpinājumā tā uzsver, ka uzturlīdzekļu kreditora pastāvīgās dzīvesvietas tiesību aktiem principā ir visciešākā saikne ar viņa situāciju, ievērojot nepieciešamību noteikt uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma esamību un apmēru un ņemot vērā sociālās vides tiesiskos un faktiskos apstākļus valstī, kur kreditors dzīvo un veic lielāko daļu savas darbības.

No minētā izriet, ka **uzturlīdzekļu kreditora pastāvīgā dzīvesvieta ir vieta, kur faktiski atrodas kreditora parastais dzīves centrs, ņemot vērā viņa ģimenes un sociālo vidi, un tas tā ir vēl jo vairāk tad, ja kreditors ir mazgadīgs bērns**, jo ir pienācīgi jāizvērtē bērna intereses, kuras tostarp prasa nodrošināt, ka viņa rīcībā ir pietiekami resursi attiecībā uz ģimenes un sociālo vidi, kurā viņam jādzīvo.

Tiesa precizē, ka uzdevums konkrētajā gadījumā noteikt, vai uzturlīdzekļu kreditors pastāvīgi dzīvo vienā vai otrā valstī, **ir faktu vērtējums, tāpēc lietu izskatošajai valsts tiesai ir jānosaka vieta, kur atrodas ieinteresētās personas pastāvīgā dzīvesvieta**. Nosakot lietā prasītajai uzturlīdzekļu piedziņai piemērojamos tiesību aktus, brīdis, kurā šai tiesai konkrēti ir jānosaka vieta, kur atrodas kreditora pastāvīgā dzīvesvieta, ir brīdis, kad jālemj par uzturlīdzekļu pieteikumu.

Saistībā ar **nelikumīgu kreditora aizturēšanu dalībvalsts teritorijā** Tiesa nospriež, ka tas būtu pretrunā bērna interešu ņemšanai vērā, ja apsvērtu, ka dalībvalsts tiesas nolēmuma, ar kuru konstatēta nepilngadīga bērna aizvešanas vai aizturēšanas nelikumība, esamība principā liedz uzskatīt, ka minētā bērna pastāvīgā dzīvesvieta ir šajā dalībvalstī. Turklāt Tiesa konstatē, ka, tā kā tiesību aktos šis jautājums nav regulēts, nav neviena pamata, kas attaisnotu to, ka Hāgas protokols ir jāinterpretē Briseles IIa regulas ² 10. panta noteikumu gaismā vai iedvesmojoties no tiem, kuros principā tiek novērsta tiesu kompetences lietās par vecāku atbildību nodošana dalībvalstij, kurā bērnam būtu bijusi viņa jaunā pastāvīgā dzīvesvieta pēc viņa nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, par labu dalībvalstij, kurā bērnam bijusi pastāvīgā dzīvesvieta pirms šīs aizvešanas vai aizturēšanas.

No tā izriet, ka, **noskaidrojot piemērojamos tiesību aktus, valsts tiesa, kas izskata lietu, tikai izvērtējot visus lietas apstākļus, īpaši pienācīgi ievērojot šī bērna intereses, var ņemt vērā minētā bērna aizvešanas vai aizturēšanas iespējamo nelikumību**.

Tāpēc iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā visus esošos apstākļus, kas raksturo bērnu situāciju, un ņemot vērā šo bērnu ģimenes un sociālo vidi, viņu uzturēšanās dalībvalstī, uz kuru viņi ir aizvesti, ir stabila.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums tāpat ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja ☎ (+352) 4303 6005

² Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV 2003, L 338, 1. lpp.).